Demagogijom protiv činjenica

Da nam je u Istri potrebno rješenje problema sadašnjeg neorganiziranog gospodarenja otpadom, nema dvojbe. Međutim, rješavanje tog problema na način koji isključuje javnost iz suodlučivanja o vlastitoj budućnosti i koji pokušava skrenuti fokus na sporedne teme je potpuno pogrešan. Između ostaloga, već argument da današnje odlagalište otpada Kaštijun zagađuje okoliš, ali da novi županijski centar, tzv. Kaštijun 2, neće, zapravo je brkanje dvije potpuno odvojene teme razgovora. Nevjerojatna je razina nerazumijevanja za srž problema oko planiranog centralnog županijskog odlagališta otpada na lokaciji Kaštijun, neposredno na granici grada Pule i općine Medulin, koju je na zboru građana Mjesnog odbora Valdebek pokazao gradonačelnik Pule. Zbor je na inicijativu građana održan 25. siječnja i na njemu je gradonačelnik Boris Miletić, ne pokazavši želju za razumijevanjem potreba, strahova i mišljenja građana, iako je bilo očito da cjelovitu Studiju utjecaja na okoliš nije pročitao, građane strašio predskazanjem da će Pula i šira okolica postati druga Makarska i Napulj ukoliko se ovaj projekt ne prihvati takav kakav jest.

Politički diktat slijepo je slijedila i većina članova Odbora za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo Skupštine Istarske županije, kada je, bez ozbiljnog razmatranja primjedbi građana, projekt paušalno ocijenio dobrim. Vjerojatno su i neki odbori za zaštitu okoliša u Poljskoj smatrali, kao i istarski, da »postojeći negativni socijalni utjecaj, odnosno odbojnost i negativan stav lokalnog stanovništva i javnosti« prema gradnji nove autoceste posred Nacionalnog parka Biebrza Marshes, tzv. Vie Baltice, treba »pravilno vrednovati i planskim djelovanjem nastojati ublažiti i svesti na prihvatljiv minimum«. No, tada su poljske udruge za zaštitu okoliša upozorile Europsku komisiju da se novcima iz EU- fondova namjerava financirati projekt koji će narušiti ekološku ravnotežu i imati niz drugih negativnih posljedica. Poljska je čak prijavljena zbog nepoštivanja europskih propisa koji zahtijevaju zaštitu lokalnih prirodnih vrijednosti i interesa stanovništva u ovakvim slučajevima, te joj je naposljetku Europska komisija obustavila financijska sredstva iz strukturnih fondova i stopirala projekt dok se ne nađe bolje rješenje.

Koliko je članova istarskog Odbora za zaštitu okoliša uopće pročitalo cijelu Studiju prije negoli su podržali predloženi projekt Županijskog centra za gospodarenje otpadom Kaštijun? Koliko ih je postavilo pitanje zašto baš ta tehnologija, a ne neka druga, na temelju kojih kriterija, zašto se nisu analizirale i druge potencijalne lokacije za trajno odlaganje barem dva milijuna tona komunalnog i tehnološkog otpada, koliko se članova Odbora doista zapitalo zašto se lokalno stanovništvo buni i da li su ti ljudi možda u pravu i ukazuju na to da se ne smije napraviti tako velika greška? Bez prave javne rasprave, bez uzimanja u obzir ekonomskih i ekoloških karakteristika okoline u koju se centralno županijsko odlagalište i postrojenje za obradu otpada smješta, bez uzimanja u obzir mišljenja i, nadasve, znanja lokalnog stanovništva o tom prostoru, rizik donošenja krive odluke je jednak gašenju požara nepoznatom tekućinom. A tko će preuzeti odgovornost za moguće posljedice?

Nismo ni prvi ni zadnji koji taj problem moraju rješavati, a optimističko uvjeravanje javnosti da će sve biti u redu nimalo neće umanjiti te negativne posljedice. Unatoč brojnim dopisima koje smo poslali Gradu Puli i Istarskoj županiji tijekom 2007. i zahtijevali da javnost bude na vrijeme, primjereno upoznata s projektom »Kaštijun«, to se nije dogodilo. Unatoč zahtjevu da se bar neposredno prije javne rasprave direktno obavijeste svi oni koji će projektom biti najviše pogođeni, ni to se nije dogodilo. Zato je Zelena Istra sama mobilizirala i pozivala sve potencijalno zainteresirane da se informiraju i sudjeluju u javnoj raspravi. Onoliko ljudi koliko je u raspravama sudjelovalo svaki bi izrađivač projektnog prijedloga trebao iskreno željeti, umjesto da ih smatra smetnjom. Građani su sada itekako dokazali da žele sudjelovati i da mogu ponuditi argumentirane komentare, primjedbe i prijedloge alternativa kada za to imaju priliku. I zato bi sve strukture vlasti trebale napustiti tu jako lošu naviku ignoriranja javnosti i shvatiti da je mišljenje građana stav koji moraju uvažiti ukoliko se zaista želimo razvijati u demokratičnije i pravednije društvo. Potrebno je jasno reći i zašto danas na Kaštijunu nema više mjesta za odlaganje otpada.

Proteklih je godina odvojeno sakupljeno samo 1 posto komunalnog otpada, a 99 posto je jednostavno bačeno na već ionako pretrpan Kaštijun. Nitko od čelnih ljudi koji danas predstavljaju projekt »Kaštijun« očito godinama nije poduzeo ništa da se to spriječi i da se maksimalno uštedi na prostoru odvojenim sakupljanjem. Oni su znali da će se ova današnja alarmantna situacija dogoditi, ali su uvijek imali izgovore za vlastitu pasivnost. Opravdano se stoga pitamo jesu li ti isti ljudi zaista odabrali najpametnije rješenje problema otpada u Istri ili su samo uhvatili priliku da na brzinu isplaniranim centrom na Kaštijunu uzmu novac iz Europske unije. Bez obzira na to što se projekt temelji na zastarjelim i manjkavim analizama. Na novce iz EU-a nas, naravno, redovito podsjećaju. Ali pritom zaboravljaju da se prema europskim normama zainteresirana javnost transparentno konzultira još u idejnoj fazi nekog projekta i dalje tijekom cijele procedure, upravo kako bi se došlo do kvalitetnih rješenja od javnog interesa - i izbjeglo korupciju.

Za Zelenu Istru
Milena Radošević